

РЕШЕНИЕ
06.06.2022г.

с. Старое Дрожжаное

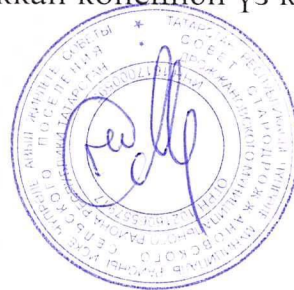
КАРАР
№ 21/1

Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль районы
Иске Чүпрәле авыл жирлегендә
бюджет төзелеше һәм бюджет
процессы турында Нигезләмәне
раслау хакында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чүпрәле авыл жирлегендә Уставының 32 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чүпрәле авыл жирлегендә Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чүпрәле авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында нигезләмәне расларга.
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чүпрәле авыл жирлегендә Уставы белән билгеләнгән тәртип нигезендә махсус мәгълүмат стендларында бастырып чыгарырга.
3. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

Иске Чүпрәле авыл жирлегендә
Башлыгы Урынбасары:

Р.Д.Низамов

1 Кисәк. Гомуми нигезләмәләр

1. Статъя. Әлеге Нигезләмә белән җайга салына торган хокукый мөнәсәбәтләр

Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе Салым кодексы, "Россия Федерациясе бюджет классификациясе турында" Федераль закон, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Иске Чүпрәле авыл җирлеге Уставы нигезендә җирлек бюджетын төзү, карау, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен контрольдә тоту барышында бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала.

2.Статъя. Җирлектә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен тормышка ашыруның хокукый нигезләре

Җирлектәге бюджет хокук мөнәсәбәтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмә, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка актлары нигезендә гамәлгә ашырыла. Җирлек бюджеты җирлек Советы карары рәвешендә эшләнә һәм раслана.

3.Статъя. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар

Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән мәгънәдә кулланыла.

4.Статъя. Җирлектә Россия Федерациясе бюджет классификациясен куллану

1. Җирлекнең бюджет вәкаләтләренә җирлек бюджетына кагылышлы өлешендә Россия Федерациясе бюджет классификациясен куллану тәртибен билгеләү, детальләштерү һәм билгеләү керә.

2.Җирлекнең башкарма комитеты Баш администраторлары район җирле үзидарә органнары һәм (яки) алар карамагындагы казна учреждениеләре булган керемнәр төрләре буенча төр кодлар исемлеген раслый.

3. Җирлек башкарма комитеты авыл җирлеге бюджетының максатчан статъялары исемлеген һәм кодларын билгели. Җирлек бюджеты

чыгымнарының максатчан статьялары исемлеген һәм кодларын билгеләү тәртибе (статья исеме 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә) район бюджетыннан бирелә торган максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар исәбенә гамәлгә ашырыла торган исемлекне һәм кодларны билгеләү тәртибе районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

5 Статья. Жирлектә бюджет процессының төп этаплары

Жирлекнең бюджет процессы Татарстан Республикасы бюджет процессы белән бердәм комплекс тәшкил итә һәм түбәндәге этапларны үз эченә ала:

- жирлек бюджеты проектын төзү; - жирлек бюджетын карау һәм раслау;
- жирлек бюджеты үтәлеше;
- муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру. Финанс елы календарь һәм бюджет процессына туры килә, аларны узу вакыты бу вакытлы параметрларга туры килә.

Статья 6. Жирлектә бюджет процессы төзелә торган төп принциплар

Жирлектә бюджет системасы һәм бюджет процессы принципларга нигезләнгән:

- бюджет системасының бердәмлеге;
  - керемнәр һәм чыгымнарны һәм бюджетлар арасында дефицитларны финанслау чыганаclarын чикләү;
  - бюджетларның мөстәкыйльлеге;
  - бюджет хокукларының тигезлеге;
  - керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыкларын финанслау чыганаclarы чагылышының тулылыгы;
  - бюджет чараларын куллануның нәтижәлелеге;
  - бюджетларның баланслылыгы ; ;
  - бюджет чыгымнарын гомуми (жыелма) каплау;
  - үтә күренмәлелек (ачыклык);
- гражданнарның бюджет процессында катнашу тәртибе;
- бюджетның дөрөслеге;
  - бюджетның адреслы һәм максатчан характерындагы;

- бюджет чыгымнарының ведомство буйсынууы;
- кассаның бердәмлеге.

7 Статья. Бюджет процессында катнашучылар

Жирлектә бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

- Авыл Жирлеге Советы;
- Авыл Жирлеге Башлыгы;
- Авыл жирлеге башкарма комитеты;
- бюджет акчаларын баш бүлүчеләр;
- бюджет акчаларын кулланучылар;
- бюджет акчаларын алуучылар;
- бюджет керемнәре администраторлары;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы администраторлары;
- жирлектә бюджет процессын оештыру һәм гамәлгә ашыру буенча Россия Федерациясе Бюджет законнары белән бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салу буенча бюджет вәкаләтләре йөкләнгән башка органнар

8 Статья. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

1. Чүпрәле муниципаль районы Иске Чүпрәле авыл жирлеге Советы жирлек бюджетын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны карый һәм раслый, жирлек бюджетының аерым мәсьәләләрен карау барышында үз утырышларында, жирлек Советының даими комиссияләре утырышларында тикшереп тора. Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенен башка норматив хокукый актлары, Чүпрәле муниципаль районы Иске Чүпрәле авыл жирлеге Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

2. Чүпрәле муниципаль районы Иске Чүпрәле авыл жирлеге башкарма комитеты район бюджеты проектын төзүне тәмин итә, аны кирәкле документлар һәм материаллар белән жирлек Советына раслауга кертә, жирлек бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәмин итә, Чүпрәле муниципаль районы Иске Чүпрәле авыл жирлеге Советына раслауга жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап тапшыра, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала

торган муниципаль хокукый актларда билгелэнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

3. Бюджет акчаларын бүлүче: жирлек бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра; бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләренен лимитларын бүлә һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен үти.; бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә; максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар, шулай ук әлеге кодекс белән билгелэнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләре, аларны биргәндә билгелэнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнең үтәлешен тәэмин итә; бюджет акчаларын тиешле баш бүлүче тарафыннан билгелэнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларын баш бүлүченең үз карамагындагы аерым бюджет вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

4. Бюджет акчаларын алучы түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия: бюджет сметасын төзи һәм башкара; расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) башкара; - бюджет ассигнованиеләрен куллануның нәтижәләлеген, максатчан характерын тәэмин итә;; бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә; бюджет исәбен алып бара (бюджет исәбен алып баруны тәэмин итә); бюджет Хисабын формалаштыра (бюджет хисаплылыгын формалаштыруны тәэмин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет хисаплылыгын тапшыра; Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителгән бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы муниципаль хокукый актларда билгелэнгән башка вәкаләтләрне башкара.

5. Бюджет акчаларын алучы түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия: бюджет сметасын төзи һәм башкара; расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) башкара; - бюджет ассигнованиеләрен куллануның нәтижәләлеген, максатчан характерын тәэмин итә;; бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә; бюджет исәбен алып бара (бюджет исәбен алып баруны тәэмин итә); бюджет Хисабын формалаштыра (бюджет хисаплылыгын формалаштыруны тәэмин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет хисаплылыгын тапшыра; Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителгән бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы муниципаль хокукый актларда билгелэнгән башка вәкаләтләрне башкара.

6. Жирлек бюджеты керемнәре баш администраторы: бюджет керемнәре администраторлары исемлеген төзи; касса планын төзү һәм алып бару өчен белешмәләр бирә; жирлек бюджеты керемнәре баш администраторының бюджет Хисабын формалаштыра һәм тапшыра; Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

7. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы: жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының үзенә буйсынучы администраторлары исемлекләрен төзи; жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәрен һәм түләүләрен планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра; жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларын түләү өчен бүлөп бирелгән ассигнованиеләрне куллануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә; жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының ведомство буйсынуындагы администраторларына бюджет ассигнованиеләрен бүлө һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен үти; жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары баш администраторының бюджет Хисабын формалаштыра.

8. Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең), жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторының (администраторының), жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының (администраторының) эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру буенча бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

9. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы: жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының үзенә буйсынучы администраторлары исемлекләрен төзи; жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәрен һәм түләүләрен, бюджетның бердәм сәхетындагы калдыклар белән идарә итү операцияләреннән тыш, планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра; жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларын түләү өчен бүлөп бирелгән ассигнованиеләрне куллануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә; жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының ведомство буйсынуындагы администраторларына бюджет ассигнованиеләрен бүлө һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен үти; жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары баш администраторының бюджет Хисабын формалаштыра.

10. Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең), керемнәренең баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре (статья

2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә)

9 Статья. Жирлек бюджеты керемнәре

Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясенә бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы Россия Федерациясе законнары, салымнар һәм жыемнар турында Татарстан Республикасы законнары, салымнар һәм жыемнар турында жирлек Советының норматив хокукый актлары нигезендә формалаша. Жирлек Советының жирле салымнар турындагы карарларга үзгәрешләр кертү турында карарлары, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы, Чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган жирле бюджетларның керемнәрен үзгәртүгә китерә торган карарлары Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карар проектын жирлек советына керткәнче кабул ителергә тиеш.

10 Статья. Жирлек бюджеты чыгымнары

1. Жирлек бюджетыннан Чираттагы финанс елында финанслана:

- үз керемнәре һәм жирлек бюджеты кытлыгын каплау чыганакалары исәбенә-жирлекнең чыгым йөкләмәләре, аларның үтәләше жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә яисә жирлек исеменнән жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча шартнамәләр (киләшүләр) нигезендә чираттагы финанс елында гамәлгә ашырылырга тиеш.;

- Компенсацияләренә региональ фондыннан субвенцияләр исәбенә-жирле үзидарә органнарына аерым дәүләт вәкаләтләрен бирү белән бәйлә чыгым йөкләмәләре; - жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен үтәү буенча чыгым йөкләмәләрен финанслашуга субсидияләр исәбенә.

2. Жирле үзидарә органнары федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләргә хәл итүгә бәйлә чыгым йөкләмәләрен, федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очрактардан тыш, билгеләргә һәм үтәргә хокуклы түгел.

11 Статья. Резерв фонды

Жирлек бюджетының чыгым өлешендә жирлек Башкарма комитетының Резерв фонды төзелә. Резерв фонды күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында жирлек Советы карары белән билгеләнә һәм жирлек бюджеты чыгымнарының расланган гомуми күләменә өч процентыннан артмаска тиеш.

Жирлек бюджетында каралган резерв фондының бюджет ассигнованиеләре жирлекнең башкарма комитеты карары буенча

файдаланыла. Резерв фондының бюджет ассигнованиеләрен куллану тәртибе жирлек бюджеты составында каралган жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Жирлек Башкарма комитетының Резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турындагы хисап тиешле бюджет үтәлеше турында квартал саен һәм еллык хисапларга кушып бирелә.

12 Статья. Бюджет кытлыгы

Жирлек бюджеты кытлыгы, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яки) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең расланган гомуми еллык күләменәң 10 проценттан артмаса тиеш.

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пункттында каралган чаралар кулланылган очракта, бюджет кытлыгы, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яисә) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирлек бюджеты керемнәренең расланган еллык гомуми күләменәң 5 процентыннан артмаса тиеш.

Совет карары белән бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары составында расланган очракта, жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларның кимүе күрсәтелгән керемнәр суммалары чикләрендә билгеләнгән чикләүләрне узып китәргә һәм бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларның кимүе мөмкин.

Дефицитны каплау чыганакалары булып Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән Чыганакалар тора.

Еллык хисап мәгълүматларына караганда, жирлек бюджеты дефициты билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш. Жирлек бюджеты акчаларының калган өлеше Совет карары белән билгеләнгән күләмдә агымдагы финанс елында вакытлыча касса өзеклекләрен каплауга юнәлдерелергә мөмкин.

12.1 Статья. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары

Жирле бюджет кытлыгын эчке финанслау чыганакалары составына кертелә:

номиналь хакы Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә урнаштырудан кәргән акчалар һәм аларны түләүгә юнәлдерелгән акчалар арасындагы аерма;

муниципаль берәмлек тарафыннан кредит оешмаларының Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән һәм түләнгән кредитлары арасында аерма;

муниципаль берәмлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән һәм түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

тиешле финанс елы дәвамында жирле бюджет акчаларын исәпкә алу

счетларында калган акчаларны үзгәртү;

жирле бюджет кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганакалары.

Жирле бюджет кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганакалары составына кертелә: муниципаль милектәге акцияләр сатудан һәм капиталда катнашуның башка рәвешләреннән керемнәр;

муниципаль берәмлек милкендә булган акцияләр һәм капиталда катнашуның башка рәвешләре сатудан керемнәр;

жирле бюджет чаралары буенча курс аермасы;

муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә йә бенефициарның принципалга карата таләп хокукы гарантия бирелгән очракта, Россия Федерациясе валютасында муниципаль берәмлек гарантияләрен үтәүгә жибәрелә торган акчалар күләме;

муниципаль берәмлекнең бүтән бурыч йөкләмәләрен Россия Федерациясе валютасында түләүгә юнәлдерелә торган акчалар күләме;

юридик затларга бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирле бюджеттан юридик затларга Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма;

жирле бюджеттан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирле бюджеттан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары суммасы белән Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

жирле бюджетның бердәм счетыннан күчерелгән акчалар һәм жирле бюджетның бердәм счетына күчерелгән акчалар арасындагы аерма жирле бюджетның бердәм счетында калдыклар белән идарә итү буенча операцияләр үткәргәндә. Агымдагы финанс елы башына жирле бюджет акчаларының калдыклары:

хисап финанс елында файдаланылмаган муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре күләмендә муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре агымдагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга, шулай ук муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының хокукый акты белән билгеләнә торган күләмдә агымдагы финанс елында вакытлыча касса өзеклекләрен каплауга һәм муниципаль берәмлек исемнән хисап елында әлеге муниципаль контрактлар шартлары нигезендә түләнергә тиешле товарлар белән тәэмин итүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль контрактлар төзү өчен төзелгән муниципаль берәмлек исемнән төзелгән бюджет ассигнованиеләрен арттыруга юнәлдерелә ала.

хисап финанс елында муниципаль берәмлек бюджетын үтәү барышында бюджет ассигнованиеләрен тулысынча кулланырга бәйле рәвештә барлыкка килгән калдыклар арасындагы аермадан артмаган күләмдә бурыч тотрыклылыгы югары яки уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә

кертелгән муниципаль берәмлек бюджетының хисап елында үтәлешә барышында бюджет ассигнованиеләрен тулысынча кулланырга бәйләп рәвештә барлыкка килгән калдыклар һәм әлегә өлешенчә икенче абзацында каралган бюджет ассигнованиеләрен арттыру суммасы бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган жирле үзидарә Советының муниципаль хокукый актында билгеләнгән тәртиптә кулланыла.;

Бюджет кодексы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кертелгән муниципаль берәмлек бурыч алуларының гомуми суммасыннан артып киткән күләмдә, жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән чараларның гомуми суммасыннан һәм хисап финанс елы йомгаклары буенча муниципаль берәмлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән агымдагы финанс елында гамәлгә ашыруга жибәрелә.

Жирле бюджет кытлыгын тышкы финанслау чыганаклары составына кертелә:

Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән һәм максатчан чит ил кредитларын кулланыу кысаларында бирелгән муниципаль берәмлек тарафыннан түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

муниципаль гарантияләре Гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә, максатчан чит ил кредитларын кулланыу кысаларында Россия Федерациясе тарафыннан бирелгән чит ил валютасында муниципаль берәмлек гарантияләрен үтәүгә жибәрелә торган акчалар күләме.

13 Статья. Жирлекнең муниципаль бурычы структурасы

Жирлекнең бурыч йөкләмәләре йөкләмәләр рәвешендә булырга мөмкин.:

1) жирлекнең кыйммәтле кәгазьләре (муниципаль кыйммәтле кәгазьләр);

2) Россия Федерациясе валютасында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары;

3) максатчан чит ил кредитларын кулланыу кысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары;

4) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән кредитлар;

5) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән жирлек гарантияләре (муниципаль гарантияләр);

6) максатчан чит ил кредитларын кулланыу кысаларында Россия Федерациясе Чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;

7) Россия Федерациясе Бюджет кодексы гамәлгә кергәнчә барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән бүтән бурыч йөкләмәләре буенча.

Муниципаль бурыч күләменә кертелә:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь

суммасы;

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

Муниципаль эчке бурыч күләменә кертелә:

1) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме

3) йөкләмәләр Россия Федерациясе валютасында белдерелгән кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме Россия Федерациясе валютасында.

Муниципаль тышкы бурыч күләменә кертелә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән жәлеп ителгән чит ил валютасындагы бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирлек тарафыннан бирелгән чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.

Жирлекнең бурыч йөкләмәләре кыска вакытлы (бер елдан кимрәк), уртача сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан алып 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

13.1 Статья. Жирлекнең Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру

1. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе түләүгә тапшырылмаган очракта (жирлекнең вәкиллекле органының муниципаль хокукый актларында башкасы каралмаган булса, Муниципаль бурыч йөкләмәсе шартларында каралган түләү датасыннан соң килүче датадан соң өч ел эчендә әлеге йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Жирлекнең муниципаль гарантияләр буенча бурыч йөкләмәләре Россия

Федерациясе валютасында вакыйгалар (шартлар) килгәндә тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (шартлар) турында белешмәләр житкәнгә (килеп житүгә) карап, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Жирле администрация әлеге статьяның 1 пунктындагы беренче абзацында күрсәтелгән сроклар үткәннән соң Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында муниципаль хокукый акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч күләмен жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarында исәптән төшерү суммасын чагылдырмыйча гына, аларны исәптән төшерү суммасына киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Әлеге статьяның 1 пунктындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча йөкләмәләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

5. Муниципаль бурычтан реструктуurlаштырылган, шулай ук түләнгән (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен төшереп калдыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә, Россия Федерациясе законнарында каралган бүтән операцияләр алмашу нәтижәсендә алынган (алмашу нәтижәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә, түләү датасы башланганчы, эмиссия шартлары нигезендә, эмитацияләгән орган тарафыннан тулысынча сатып алынган (алынган) чыгару күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда түләнгән дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты, Россия Федерациясе законнарында каралган бүтән операцияләр алмашу нәтижәсендә алынган (алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча йөкләмәләренә түләү датасы житкәнчегә кадәр үтәү дип танырга хокуклы.

13.2 Статья. Муниципаль бурыч алулар

1. Муниципаль эчке бурыч алулар астында муниципаль берәмлек исеменнән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан заем акчаларын жирле бюджетка жәлеп итү аңлашыла, алар буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән заемчы буларак муниципаль берәмлекнең бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

2. Муниципаль эчке бурыч алулар жирле бюджет кытлыгын финанслау, муниципаль берәмлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү, финанс елы дэвамьнда жирле бюджет счетларында калган акчаларны тулыландыру максатларында, шулай ук федераль бюджеттан Россия Федерациясе субъектлары

бюджетларына бюджет кредитлары бирү тәртибендә каралган Татарстан Республикасы бюджетыннан жирле бюджетларга бюджет кредитлары бирү максатларында гамәлгә ашырыла.»

3. Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукы район исеменнән башкарма комитет карамагында.

13.3 Статья. Үзенчәлекләре заимствований һәм гарантия бирү жирлеге чит ил валютасында

Жирлек Россия Федерациясеннән чит ил валютасында бурыч алуларны гамәлгә ашырырга, Россия Федерациясенә чит ил валютасында өченче затларның йөкләмәләре буенча гарантияләрне Россия Федерациясе тарафыннан жәлеп ителгән максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында гына, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып бирергә хокуклы.

13.4 Статья. Муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме астында тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары буенча жирле бюджетка акча жәлеп итүнең жыелма күләме аңлашыла.

2. Жирле бюджетка акча жәлеп итү күләмнәре Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акчаларны жәлеп итүнең гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлтелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артмаска тиеш, тиешле финанс елына жирле бюджет турындагы карар белән расланган инфраструктур проектларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә жәлеп ителгән бюджет кредитының тиешле ел азагына файдаланылмаган күләменнән тыш.

3. Хисап финанс елында жирлекнең бурыч алуларының гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артып киткән очракта, инфраструктура проектларын гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә жәлеп ителгән бюджет кредитының файдаланылмаган калдыгы күләменнән тыш, хисап финанс елы йомгаклары буенча күрсәтелгән артыклык суммасында жирле бюджет акчаларының калган өлешләре агымдагы финанс елына Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелгә тиеш.

13.5 Статья. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренең иң чик күрсәткечләре

1. Жирле бюджет турындагы карар белән, чираттагы финанс елыннан

һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына (Чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына (Чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына) муниципаль бурычның иң югары чиген, шул исәптән Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр, чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген (жирлекнең чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булганда) күрсәтеп, муниципаль эчке бурычның, муниципаль бурычның иң югары чикләре билгеләнә.

3. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның иң югары чикләре (жирлекнең чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда) элге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләргә үтәгәндә билгеләнә.

4. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карар белән расланган Түләүсез түләүләргә һәм (яисә) физик затлар керемнә салымнан түләүләргә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренә расланган күләмә исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренә гомуми күләмә, чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карар белән расланган Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турындагы карар белән расланган Түләүсез керемнәргә һәм (яисә) физик затлар керемнә салымнан түләүләргә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренә физик затлар керемнә

5. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләмә, түбәндәге таләпләргә үтәгәндә, жирле бюджет турындагы карар белән раслана:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләмә чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы яисә чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карар белән расланган тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләмәнең 10 процентынан артмаса тиеш, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләмәнән;

2) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) чираттагы финанс елының 1 гыйнварына барлыкка килгән муниципаль бурычны түләү һәм аларга хезмәт күрсәтү буенча түләүләргә еллык суммасы Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карар белән расланган жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренә һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләргә гомуми күләмәнән 20 проценттан артмаса тиеш; күрсәтелгән нисбәтне исәпләгәндә Чираттагы финанс елыннан һәм план чорыннан соң килүче елның 1 гыйнварыннан соң килүче елның һәм план чорының һәр елыннан соң.

13.6 Статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы Чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләрнең чит ил валютасындагы исемлеге, түбәндәге белешмәләренә күрсәтеп, үз эченә ала:

1) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципалларның һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләр һәм алар тарафыннан тәэмин ителә торган йөкләмәләр буенча йөкләмәләренә валютасы;

3) гарантияләрнең гомуми күләме;

4) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

5) гарантияләренә бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәэмин ителә торган йөкләмәләр белдерелгән валютада бирелә.

3. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.

13.7 Статья. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурыч алулар программасы Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) чит ил максатчан кредитларын һәм (яисә) чит ил валютасында түләнә торган максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) федераль бюджеттан чит ил максатчан кредитларын куллану кысаларында чит ил валютасында жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча (чираттагы финанс елында) жирле бюджетка акча жәлеп итү күләме һәм килеп туган бурыч йөкләмәләрен түләү сроклары (Чираттагы финанс елында);

2) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) жирлекнең максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча барлыкка килгән бурыч йөкләмәләрен түләү күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурыч алулар программасы Чираттагы финанс елына һәм

план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

13.8 Статья. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла һәм (яисә) түлэнгән тиешле бурыч йөкләмэләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алулар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган бурыч йөкләмэләрен түләүнең иң чик сроклары, тиешле бурыч йөкләмэләре төрләре буенча жирле бюджетка акчалар жәлеп итү күләмнәре һәм чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган бурыч йөкләмэләрен түләүнең иң чик сроклары жирле бюджетка;

2) тиешле бурыч йөкләмэләре төрләре буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмэләрен түләү күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) тиешле бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурычны үткөрү муниципаль эчке бурыч алулар программасында чагылыш тапмый

13.9 Статья. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы Чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләрнең Россия Федерациясе валютасындагы исемлегеннән гыйбарәт, түбәндәге белешмәләренә күрсәтеп:

1) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципалларның һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләрнең гомуми күләме;

3) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

4) гарантияләренә бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына

бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.

13.10 Статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыруның чик күләмнәре

Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына (Чираттагы финанс елына) план чорының һәр елына (Чираттагы финанс елына) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең номиналь хакы буенча иң чик күләмнәре тиешле бюджет турында карар белән билгеләнгән муниципаль эчке бурычның югары чикләре нигезендә жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.»;

13.11 Статья. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында килешүдән яки башка алыш-бирештән (төп йөкләмәдән) килеп чыккан акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәмин итә.

2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне, шул исәптән принципалга аларны вакытыннан алда үтәү йә принципал йөкләмәләрен үтәү срогы килеп чыккан вакыйгалар (шартлар) житкән очракта да, тәмин итми.

3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәжбүри булып тора.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмә суммасы белдерелгән валютада бирелә.

5. Муниципаль гарантия буенча Гарант принципалның гарантия суммасы чикләрендә үзенә тәмин ителгән йөкләмәсе буенча субсидия жаваплылык тота.

6. Муниципаль гарантиядә күрсәтелә:

1) Гарант исеме (тиешле гавами-хокукый белем – жирлек) һәм Гарант исеменнән гарант бирүче орган исеме;

2) бенефициар атамасы;

3) принципалның исеме;

4) тәмин ителешенә гарантия бирелә торган йөкләмә (төп йөкләмәнең исеме, төзү датасын һәм Номерын (булган очракта), төп йөкләмәнең гамәлдә булу вакытын яисә аның буенча йөкләмәләренә үтәү срогын, якларның атамаларын, төп йөкләмәнең башка мөһим шартларын күрсәтеп);

5) гарантия буенча Гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;

6) гарантия бирү нигезләре;

7) гарантия үз көченә керү датасы яки гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);

8) гарантиянең гамәлдә булу срогы;

9) гарантия үтөлөшө турында бенефициар талэбен кую вакыты һәм тэртибе, гарантия очрагы билгелэү;

10) гарантияне кире алу нигезлэре;

11) Гарант тарафыннан гарантия буенча йөклэмэлэрне үтэү тэртибе;

12) гарантиянең тулы күләмендә яисә нинди дә булса өлөшөндә, үтөлгөндә (туктатылганда) принципалның гарантия белән тээмин ителгән йөклэмэлэрнең нинди дә булса өлөшөндә яисә гарантиядә билгелэнгән башка очрактарда гарантия суммасын киметү нигезлэре;

13) гарантияне туктату нигезлэре;

14) гарантның алдан язма ризалыгынан башка үзгэртелэ алмый торган төп йөклэмэ шартлары;

15) Гарант бенефициарга муниципаль гарантия буенча түлөнгән акчаларны каплау турында принципалга карата Гарант талэбе булу яисә булмау (гарантның принципалга карата регресс талэбе, регресс) ;

16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, гарантның норматив хокукый актлары, Гарант исеменнән гарантия бирүче орган актлары белән билгелэнгән белешмэлэр.

7. Принципалга карата гарантның регресс талэбе хокукын күздә тотмый торган муниципаль гарантия фэкать хужалык жэмгыяте йөклэмэлэре, акциялэрнең (өлөшлэрнең) 100 проценты тиешле гавами-хокукый белем (Гарант), мөлкэте тиешле гавами-хокукый берэмлек (Гарант) милкендә булган муниципаль унитар предприятие йөклэмэлэре генэ тээмин ителергэ мөмкин.

8. Муниципаль гарантиянең үз көчөнэ керүе гарантиядә күрсэтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) башлану белән билгелэнэ.

9. Гарант бенефициарның алдан язма ризалыгынан башка муниципаль гарантия шартларын үзгэрттергэ хокуклы түгел.

10. Бенефициарга муниципаль гарантка карата талэплэр, күрсэтелгән хокуктарны, яна хужага (сатып алуыга) облигациялэргэ хокуктар күчүгэ бэйле рэвештэ, Россия Федерациясе законнарында билгелэнгән тэртиптэ кыйммэтле кэгазылэр турындагы талэплэрне тапшырудан (күчүдөн), принципалның (эмитентның) йөклэмэлэрен үтөүдөн тыш, гарантның алдан язма ризалыгынан башка тапшырыла алмый.

11. Кредит (заем, шул исэптэн облигация) буенча принципал йөклэмэлэрен үтэүне тээмин итэ торган муниципаль Гарант фэкать муниципаль гарантта күрсэтелгән төп йөклэмэ шартларын алдан язма ризалыгынан башка үзгэрткән очракта һәм (яисэ) кредит (займ, шул исэптэн облигация) акчаларын максатсыз файдаланмаган очракта, Россия Федерациясе законнары һәм (яисэ) кредит шартнамэсе һәм кредит буенча муниципаль гарантия бирү турында шартнамэ нигезендэ кредит (заем) акчаларын (шул исэптэн облигация) максатсыз файдалану очрагында гына Гарант тарафыннан кире алынырга тиеш. максатчан куллану кредит чаралары.

12. Бенефициар талэбе (гарантияне үтэү турында бенефициар талэбе) гарантка гарантиядә билгелэнгән очракта гына (гарантия очрагы килеп туган очракта) бирелергэ мөмкин. Гарантияне үтэү турында бенефициар талэбе гарантиядә күрсэтелгән документларны кушып, гарантиядә билгелэнгән

тәртиптә гарантка язмача тапшырылырга тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия бирү турында шартнамәдә һәм Шартнамәдә билгеләнгән срогынан алда гарантия үтәлеше турында таләпләрне, шул исәптән принципалның гарантия белән тәмин ителгән йөкләмәләрен үтәү срогы килеп чыккан вакыйгалар (шартлар) вакытында да, күрсәтергә хокуклы түгел.

14. Гарант бенефициар таләпләрен үтәү турында принципалга хәбәр итәргә һәм принципалга таләпнең күчermәсен тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән срокта гарантияне үтәү турында бенефициар таләпләрен, күрсәтелгән таләпкә кушымта итеп куелган документларның нигезлелек һәм гарантия шартларына һәм аңа кушып бирелгән документларның туры килү-килмәве предметын карарга тиеш.

16. Гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар нигезсез һәм (яисә) гарантия шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарга түбәндәге очракларда аның таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарта:

1) гарантка гарантия бирелгән (гарантиянең гамәлдә булу срогы) срогы тәмамлангандан соң таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантка тапшырыла.;

2) таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантка гарантиядә билгеләнгән тәртипне бозып күрсәтелгән;

3) таләп һәм (яки) аңа кушып бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципалның принципал һәм (яки) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципал йөкләмәләрен тиешенчә үтәүдән баш тартты;

5) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

17. Муниципаль гарантия шартларына туры килми дип танылган очракта, гарант бенефициарның гарантияне һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документларны үтәү турындагы таләбен канәгатьләндерүдән баш тарту турында бенефициарга хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант бенефициар таләбенә каршы чыгарга хокуклы, алар принципал тәкъдим итә ала. Гарант, принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да, әлеге каршылыкларга хокукын югалтмый.

19. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар муниципаль гарантиянең нигезле һәм тиешле шартларына туры килә дип танылган очракта, гарант гарантия белән билгеләнгән вакытта гарантия буенча йөкләмәне үтәргә тиеш.

20. Муниципаль гарантиядә каралган гарантның бенефициар алдындагы бурычы принципалның гарантия белән тәмин ителгән срогы чыккан йөкләмәләре күләмдә, әмма гарантия суммасыннан да артмаган күләмдә акча түләү белән чикләнә.

21. Муниципаль гарантия буенча бенефициар каршында Гарант йөкләмәсе туктатыла:

1) Гарант тарафыннан бенефициарга гарантиядә билгеләнгән күләмдә

акча түлөү белән;

2) гарантиядә билгеле бер вакыт үткәннән соң, ул бирелә (гарантиянен гамәлдә булу срогы);

3) принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан гарантия белән тәэмин ителгән принципал йөкләмәләрен үтәү йә принципалның күрсәтелгән йөкләмәләрен башка нигезләр буенча туктаткан очракта (бенефициар тарафыннан гарантка һәм (яисә) судка гарантия үтәлеше турында гарантка карата таләп булу-булмауга карамастан (Бюджет Кодексының 116 статьясындагы 8 пунктында күрсәтелгән очрактан тыш).;

4) бенефициарның гарантка кире кайтару һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча йөкләмәләрен гаранттан азат итү турында язма гаризасын гарантия буенча үз хокукларынан баш тарту нәтижәсендә, принципал тарафыннан гарантия буенча бенефициарлар фактта булмаганда һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләр булмаганда, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1151 статьясында каралган гарантияне гарантка кире кайтару нәтижәсендә, бенефициарның гарантия буенча үз хокукларынан һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча үз йөкләмәләреннән гарантия буенча;

5) әгәр гарантия бирелгән принципал йөкләмәсе билгеләнгән срокта барлыкка килмәсә;

6) төп йөкләмәне туктатуга (шул исәптән бенефициар гарантка һәм (яисә) судка гарантия үтәлеше турында гарантка таләп (Бюджет Кодексының 116 статьясындагы 8 пунктында күрсәтелгән очрактан тыш) белдергәннән соң, бенефициар принципалын һәм (яисә) бенефициарны юкка чыгаруга бәйле рәвештә) яисә аны гамәлдә булмаган килеш дип тануга бәйле рәвештә яисә аны гамәлдә булмаган дип тануга бәйле рәвештә;

7) бенефициарның башка затка бүтән затка күчүе яисә бенефициарга караган башка нигезләр буенча гарантка карата таләпләрнең, хокукларның һәм (яисә) төп йөкләмә буенча гарантка карата таләпләрнең (күрсәтелгән хокукларны (хокукларны һәм бурычларны) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка (тапшыру (күчүдән) башка таләпләр яна хужага (сатып алуыга) облигациягә хокуклар күчүгә бәйле рәвештә, принципалның (эмитентның) йөкләмәләрен үтәү гарантия белән тәэмин ителә);

8) принципал бүтән затка тапшырган яисә принципалга караган башка нигезләр буенча башка затка күчкән очракта, төп бурыч буенча принципалга караган хокуклар һәм (яисә) бурычлар (бурычлар) принципалның гарантның алдан язма ризалыгыннан башка төп йөкләмә буенча тапшырылган очракта;

9) гарантияне чакыртып алу нәтижәсендә, гарантиядә күрсәтелгән очрактарда һәм нигезләр буенча;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очрактарда.

22. Бенефициарның Гарант йөкләмәләре туктатылганнан соң гарантияне тотып калуы бенефициарның күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокукларын сакламый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында мәгълүм булган Гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш. Бенефициар һәм муниципаль гарантияне чакыртып алу яисә туктатуга китерә торган хәлләр

килеп чыгу турында мэгълүм булган принципал бу хакта гарантка хэбэр итэргэ тиеш.

24. Эгэр Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтэу гарантның принципалга карата регресс талэбе хокукы барлыкка килүгэ китерсэ йэ бенефициарның принципалга Карата талэбе хокуклары гарантка юл куелуга бэйле булса, мондый муниципаль гарантияне үтэу өчен акчалар тиешле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында исэпкэ алына, э мондый муниципаль гарантия буенча йөклэмэлэрне үтэу бюджет кредиты бирү буларак карала.

25. Эгэр Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтэу гарантның принципалга карата регресс талэбе хокукы барлыкка килүгэ китермэсэ йэ бенефициарның принципалга Карата талэбе хокуклары гарантка юл куелуга бэйле булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтэу өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исэпкэ алына.

26. Гарант тарафыннан гарантия буенча йөклэмэлэрнең тулы күлэмэндэ яисэ нинди дә булса өлешендэ үтэу өчен гарант тарафыннан түлэнгән акчалар регрессы тэртибендэ Гарант тарафыннан алынган акчалар яисэ гарантка бенефициарның принципалга Карата талэбе хокукын үтэу йөзеннән Гарант тарафыннан алына торган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантиялэр белэн тээмин ителгән кредитлар һәм кредитлар максатчан булырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белэн тээмин ителгән кредит (займ) акчаларыннан максатсыз файдалану факты ачыкланган очракта, муниципаль гарантия бирү турында килешүдэ билгелэнгән йөклэмэлэрне үтэмэгән яки тиешенчэ үтэмэгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнарында, муниципаль гарантия бирү турындагы килешүдэ билгелэнгән жаваплылык тота.

29. Бенефициарлар буенча билгесез затлар даирэсе булган йөклэмэлэрне тээмин итүгэ бирелэ торган муниципаль гарантия үзенчәлеклэре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белэн билгелэнэ.

30. Муниципаль кыйммэтле кэгазылэр эмиссиясе нэтижэсендэ барлыкка килгән йөклэмэлэр буенча муниципаль гарантиялэрне бирү һәм үтэу үзенчәлеклэре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белэн билгелэнэ.

31. Муниципаль гарантиялэрне бирү тэртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендэ кабул ителгән элэге карар белэн билгелэнэ.

13.12 Статья. Муниципаль кыйммэтле кэгазылэр

1. Муниципаль кыйммэтле кэгазылэр жирлек исеменнән чыгарылган кыйммэтле кэгазылэр таныла.

2. Муниципаль кыйммэтле кэгазылэр эмитенты булып жирле администрация тора, ул жирлек уставы белэн муниципаль бурыч алуларны гамэлгэ ашыру хокукына ия.

3. Жирлек тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазьләр төрләре һәм аларның эмиссиясе һәм мөрәжәгать итү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.»;

14 Статья. Район бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертлар формалары

Район бюджетыннан бюджетара трансфертлар формасында бирелә: жирлекләренң бюджет тәмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр

Россия Федерациясе Бюджет Кодексының 133 һәм 140 статьяларында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.6 статьясында билгеләнгән очракларда район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына субвенцияләр бирү;

муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән очракларда Татарстан Республикасы бюджеты субсидияләрен бирү;

башка бюджетара трансфертлар.

Район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына бюджетара трансфертлар (төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлардан тыш) шәһәр, авыл жирлекләренң жирле үзидарә органнары тарафыннан район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартларны үтәгәндә бирелә.

Татарстан Республикасы бюджеты, шул исәптән шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына дотацияләр исәпләп чыгару һәм бирү буенча Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен муниципаль районнар бюджетларына бирелә торган субвенцияләрдән тыш, район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44 статьясында каралган жирле бюджетларга бюджетара трансфертлар бирүнең төп шартларын шәһәр, авыл жирлекләренң тиешле жирле үзидарә органнары тарафыннан үтәү шарты белән бирелә.

Финанс ягынан тәмин итү чыганагы булып торган жирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар бирү максатлары, тәртибе һәм шартлары, максатчан билгеләнеше булган Татарстан Республикасы бюджетыннан субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар булган жирле бюджетлардан, Татарстан Республикасы законнары һәм (яисә) башка норматив хокукый актлары нигезендә кабул ителгән район Советы карарлары белән билгеләнә.

14.1 Статья. Жирлекләренң бюджет тәмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр бирү тәртибе

1. Жирлекләрнең бюджет тәмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр район составына керүче жирлекләргә Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары таләпләре нигезендә кабул ителә торган район Советы карарлары нигезендә бирелә.

Жирлекләрнең бюджет тәмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләрнең гомуми күләме ел саен чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) район бюджеты проекты төзегәндә район составына керүче жирлекләрнең бюджет тәмин ителешен тигезләүгә дотацияләрнең суммар күләме һәм жирлекләрнең исәп-хисаплы бюджет тәмин ителешен тигезләү критериена ирешү зарурлыгыннан чыгып исәпләнә торган дотацияләрнең суммар күләме һәм жирлекләрнең бюджет тәмин ителешен тигезләүгә Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.1 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән тәртиптә бирелә торган дотацияләрнең күләме буларак билгеләнә.

Жирлекләрнең бюджет тәмин ителешен тигезләүгә Муниципаль берәмлекләр арасында район бюджетыннан дотацияләр бүлү, Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.1 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән тәртиптә бирелә торган дотацияләрдән тыш, Татарстан Республикасы Бюджет кодексына 12 нче кушымтада билгеләнгән тәртип нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Жирлекләрнең бюджет тәмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр күләме һәм бүлү Чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) район бюджеты турында район Советы карары белән раслана.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты проекты расланса, план чорына шәһәр, авыл жирлекләре арасында бүленмәгән бюджет тәмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан план чорының беренче елына расланган дотацияләрнең гомуми күләменнән 20 проценттан да артмаган һәм план чорының икенче елына расланган күрсәтелгән дотацияләрнең гомуми күләменнән 20 проценттан да артмаган күләмдә раслау рөхсәт ителә.

3. Жирлекләрнең бюджет тәмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр, Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.1 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән тәртиптә бирелә торган дотацияләрдән тыш, хисаплы бюджет тәмин ителеше районның шәһәр һәм авыл жирлекләренең хисаплы бюджет тәмин ителешен тигезләү критерие буларак билгеләнгән дәрәжәдән артмаган шәһәр һәм авыл жирлекләренә бирелә.

Жирлекләрнең исәп-хисап бюджет тәмин ителеше, халык структурасында, социаль-иқътисадый, климатик, географик һәм башка объектив факторларда һәм бер кешегә карата муниципаль хезмәт күрсәтүләр бәясенә тәсир итә торган шартларда аермаларны исәпкә алып, шәһәр һәм авыл жирлегә бюджетыннан салым базасыннан (салым потенциалыннан)

чыгып алына торган салым керемнәре һәм район жирлекләре буенча шундый ук күрсәткеч белән билгеләнә.

Хисаплы бюджет тәмин ителеше дәрәжәсе шәһәр һәм авыл жирлекләре буенча шәһәр һәм авыл жирлекләренә салым керемнәре чагыштырмасын, бюджет хезмәтләре һәм бер кешегә исәпләгәндә муниципаль хезмәт күрсәтүләр бәясенә тәсир итүче факторларны һәм шартларны характерлаучы күрсәткечләр исемлеген тәмин итә торган бердәм методика буенча билгеләнә һәм шәһәр һәм авыл жирлекләре өчен аерым билгеләнә ала.

Жирлекләренң хисаплы бюджет тәмин ителеше дәрәжәсен билгеләгәндә хисап чорына факттагы керемнәр һәм чыгымнар күрсәткечләрен һәм (яисә) аерым жирлекләренң фаразлана торган керемнәре һәм чыгымнары күрсәткечләрен куллану рәхсәт ителми.

4. Әлеге статьяның 3 пунктында каралган дотацияләр бирелгән очракта, районның финанс органы жирлекләренң бюджет тәмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр алучы муниципаль берәмлекләренң жирле администрация башлыклары (башкарма-бүлү органнары житәкчеләре) белән жирлекнең муниципаль финансларын социаль-икътисадый үстерү һәм савыктыру чаралары күздә тотылган килешүләр төзәргә хокуклы.

Килешүләр төзү тәртибе, сроклары һәм әлеге пунктта күрсәтелгән килешүләргә таләпләр районның жирле администрациясе (Башкарма-боеру органы) тарафыннан билгеләнә.

14.2 Статья. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр

1. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән бюджетара субсидияләр Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә район бюджетында карала.

14.3 Статья. Муниципаль берәмлекләр бюджетларына район бюджетыннан субсидияләр

1. Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләренә туры китереп кабул ителә торган район Советы карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен башкарганда барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында район бюджетыннан субсидияләр биреләргә мөмкин.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләрне бирү максатлары һәм шартлары район Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә жирле администрация арасында төзелгән килешүләр белән билгеләнә.

14.4. Район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына башка бюджетара трансфертлар

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре һәм аның тиешле Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган район Советы карарларында каралган очракта һәм тәртиптә шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына район бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

14.5 Статья. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр

1. Жирлек алдындагы акчалата бурычлар буенча бурыч-бурычлы кеше билгеләнгән датага жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләргә туры китереп түләргә тиешле акчалар суммасы.

2. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр жирлекнен финанс активларын формалаштыра.

3. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәптән төшерү һәм торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очрактан тыш, районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

4. Район алдында акчалата йөкләмәләрне (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) һәм мондый йөкләмәләрне үтәүне тәмин итә торган алыш-бирешләрне исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бирешләр буенча таләпләрнең хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 4 пунктында күрсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 5 пунктында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Килешүдә башкача билгеләнмәгән очракта, район алдында акчалата йөкләмәләр тиешле сумманы район бюджетының бердәм санына күчерү датасыннан бирле үтәлгән булып санала.

II кисәк. Жирлек бюджеты проектын төзү

15 Статья. Жирлек бюджеты проектын төзү тәртибе һәм сроклары

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проекты, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләре нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, жирлек уставы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә, жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда төзелә.

Жирлек бюджеты проекты Татарстан Республикасы Законы нигезендә бер елга (Чираттагы финанс елына) яисә өч елга (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проекты, жирлекнең чыгым йөкләмэләрен финанс ягыннан тәмин итү максатларында, жирлекнең социаль-икътисади үсешен фаразлау нигезендә төзелә.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проектының төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

-Россия Федерациясе Президентының Бюджет юлламасында;

-Татарстан Республикасы Президентының Татарстан Республикасы Дәүләт Советына Юлламасында;

-районның социаль-икътисади үсеш фаразы турында;

-жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенен төп юнәлешләре турында.

16 Статья. Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы

Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә ел саен кимендә өч ел дәвамында эшләнә.

Жирлекләрнең социаль-икътисади үсеш фаразы жирлекнең башкарма комитеты органнары тарафыннан район һәм жирлек башкарма комитетлары арасындагы килешүләр нигезендә эшләнәргә мөмкин.

Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы Башкарма комитет тарафыннан жирлек бюджеты проектының жирлек Советына кертү турында Карар кабул итү белән бер үк вакытта хуплана.

Жирлек бюджеты проектының төзү яки карау барышында жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразын үзгәртү жирлек бюджеты проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

17 Статья. Жирлекнең уртача вакытка исәпләнгән финанс планы

Жирлекнең уртача сроклы финанс планы жирлек бюджетының төп параметрларын үз эченә алган документ булып тора, ул ел саен, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмэләрен үтәп, жирлек башкарма комитеты билгеләгән форма һәм тәртиптә эшләнә. Уртача вакытка исәпләнгән финанс планы проекты жирлек Советына бюджет проекты белән бер үк вакытта тапшырыла.

18 Статья. Бюджет керемнәрен фаразлау

Бюджет керемнәре бюджет турындагы закон проекты һәм Россия Федерациясе Бюджет законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм район советларының Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының салым булмаган керемнәрен билгели торган карарлары нигезендә жирлекнең социаль-икътисади үсешен фаразлау нигезендә фаразлана.

Жирлек советының чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына

һәм план чорына) бюджет турында вәкиллекле органга карар проекты кертелгәннән соң кабул ителгән, бюджет системасы бюджетлары керемнәрен (чыгымнарын) үзгәртүгә китерә торган салымнар һәм жыемнар турында жирлек Советының норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертүне күздә тоткан норматив хокукый актларында Чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 гыйнварыннан да соңга калмыйча муниципаль район Советының күрсәтелгән норматив хокукый актларының үз көченә керүе турында нигезләмәләр булырга тиеш.

19 Статья. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләргә үтәүгә финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә торган методика нигезендә һәм тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Бюджет һәм автоном учреждениеләр тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль бурыч нигезендә, шулай ук хисап финанс елында һәм агымдагы финанс елында аның үтәлешен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

20 Статья. Муниципаль программалар

Муниципаль программалар жирлек советы билгеләгән тәртиптә, бюджет турындагы карар проектын керткәнчегә кадәр бер айдан да соңга калмыйча, аны тормышка ашыруның нәтижәлелеген бәяләүне исәпкә алып, жирлек башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме бюджет чыгымнарының һәр максатчан статьясы буенча жирлек бюджеты турындагы карар белән раслана.

Муниципаль программалар жирлек бюджеты турындагы карарга үз көченә кәргән көннән өч айдан да соңга калмыйча туры килергә тиеш.

III Кисәк. Проектны карау һәм раслау, карарлар

21 Статья. Гомуми нигезләмәләр

Бюджет турындагы карарда бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга түбәндәгеләр керә (бюджет керемнәренең гомуми күләме, чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының, дефицитның, бюджет профицитының) гомуми күләме, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлегә Нигезләмәдә билгеләнгән башка күрсәткечләр.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карарда, әгәр алар Россия Федерациясе бюджет законнарында билгеләнмәгән

булса, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында керемнәрне бүлү нормативлары булырга тиеш.

Жирлек бюджеты турындагы карар белән раслана:

- жирлек бюджеты керемнәренә Баш администраторлары Исемлеге ;

- жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarының Баш администраторлары Исемлеге;

- Чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнары классификациясенә чыгымнар төрләре, бүлекчәләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча йә бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (дәүләт (муниципаль) программалары һәм программага карамаган эшчәнлек юнәлешләре), чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча һәм (яисә) максатчан статьялар (дәүләт (муниципаль) программалары һәм программага карамаган эшчәнлек юнәлешләре), Чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнары классификациясенә чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре);

- Чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме ;

- Чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган очракта шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме план чорының беренче елына жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменнән кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), жирлек бюджеты чыгымнарының;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы;

- муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген күрсәтеп, Чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына (Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан);

- жирлек бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән башка күрсәткечләре һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм жирлек Советының

муниципаль хокукый актлары нигезендә кабул ителгән.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта жирлек Советына тәкъдим ителә:

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

агымдагы финанс елының узган чорында жирлекнең социаль-икътисади үсешенең якынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елында жирлекнең социаль-икътисади үсешенең көтелүче нәтижәләре;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең тупланма бюджетының төп характеристикалары (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның, дефицитның (дефицитның) гомуми күләме) фаразлары (уртача сроклы финанс планы расланган);

жирлек бюджеты проектына аңлатма язуы;

- муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яки) муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге, Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына (Чираттагы финанс елыннан);

- агымдагы финанс елына бюджетның көтелүче үтәлешен бәяләү;

- жирлек Советы, Контроль-хисап палатасы тарафыннан тәкъдим ителгән күрсәтелгән органнарның бюджет сметалары проектлары, күрсәтелгән бюджет сметаларына карата финанс-бюджет палатасы белән каршылыклар барлыкка килгән очракта тапшырыла торган;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм уставта билгеләнгән башка документлар һәм материаллар.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проектын төзү жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар, алар нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Жирлек башкарма комитеты тарафыннан жирлек бюджеты проектын жирлек бюджеты турындагы карар проектын жирлек советына керткәнче 5 көннән дә соңга калмыйча кертү.

Авыл жирлеге башкарма комитеты чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карар проектын агымдагы елның 15 ноябрәннән дә соңга калмыйча жирлек Советы каравына кертә.

Жирлек бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта жирлек Советына әлеге Нигезләмәнең 21 статьясы нигезендә документлар һәм материаллар тапшырыла.

22 Статья. Жирлек Советының бюджет турындагы карар проектын

карау

Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар проекты кертелгәннән соң бер тәүлек эчендә жирлек Советы Рәисе аны район Контроль-хисап палатасына экспертиза үткәрү өчен жиберә.

Районның контроль-хисап палатасы 1 декабрьгә кадәр бюджет турындагы карар проекты турында бәяләмә әзерли.

Район Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе жирлек Советы депутатлары тарафыннан жирлек бюджеты турындагы карар проектына төзәтмәләр әзерләгәндә исәпкә алына.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карар проекты, районның Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән, комиссия каравына, шулай ук жирлек Советы депутатларына жиберелә.

Жирлек бюджеты турындагы карар проектын жибергәннән соң, район Контроль-хисап палатасы комиссиясе бәяләмәсе белән, шулай ук жирлек Советы депутатларына муниципаль берәмлек бюджеты турында карар проектын беренче укылыш үткәрелә.

Беренче укылыш предметы булып муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карар проектының төп параметрларын хуплау тора.

Беренче укылышта кабул ителгәннән соң ике атна эчендә жирлек бюджеты турындагы карар проекты жирлек Советы тарафыннан икенче укылышта карала.

Икенче укылышта жирлек бюджеты турындагы карар проекты тулысынча кабул ителә.

Жирлек бюджеты турындагы карар проекты буенча килешмәгән сораулар килеп туган очракта, жирлек Советы Рәисе карары белән килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин, аңа жирлек башкарма комитеты һәм жирлек Советы вәкилләре бер үк санда керә.

Килештерү комиссиясе бәхәсле мәсьәләләрне жирлек советы рәисе тарафыннан расланган регламент нигезендә жирлек бюджеты турындагы карар проектының беренче һәм икенче укылышлары арасындагы чорда карый.

Жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар бер тәүлек эчендә кул кую һәм рәсми бастырып чыгару өчен жирлек башлыгына жиберелә.

23 Статъя. Чираттагы финанс елына бюджет турында карарны раслау сроклары һәм чираттагы финанс елына бюджет турында карар проектын кабул итү нәтижәләре

1. Жирлек бюджеты турындагы карар жирлек Советы тарафыннан каралырга, расланырга, жирлек башлыгы тарафыннан имзаланырга һәм чираттагы финанс елы һәм план чорына кадәр рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

Жирле үзидарә органнары бюджет турында кабул ителгән карарны үз вакытында карауны, раслауны, имзалауны һәм халыкка житкерүне тәмин итү

буенча үз компетенциясе чикләрендә мөмкин булган барлык чараларны күрергә тиеш.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар финанс елы башыннан үз көченә кермәгән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән кысаларда, бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

IV кисәк. Жирлек бюджеты үтәлеше

24 Статья. Бюджетны үтәү нигезләре

Жирлек бюджетының үтәлеше авыл жирлеге башкарма комитетлары тарафыннан тәэмин ителә.

Бюджет үтәлешен оештыру авыл жирлеге башкарма комитетына йөкләнә. Бюджетны үтәү жыелма бюджет язмасы нигезендә оештырыла, ул жирлекнең кабул ителгән бюджетына һәм касса планына туры килергә тиеш.

Бюджет касса бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуы нигезендә башкарыла.

Жирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте казначылык органнары тарафыннан башкарыла.

Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару, аңа касса планына үзгәрешләр кертү тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә һәм жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр, бүлүчеләр һәм алуучылар игътибарына житкерелә.

25 Статья. Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтәлеше

Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтәлешен күздә тотат:

- керемнәрне бердәм бюджет хисабына күчерү һәм күчерү;
- артык бүленгән суммаларны күчерү, бюджетка артык түләнгән табыш суммаларын кире кайтару ;
- артык түләнгән яки артык алынган суммалар хисабына;
- бюджетка түләүләр керемнәре администраторы тарафыннан төгәлләштерү;
- артык бүленгән суммаларны, артык түләнгән яисә артык түләнгән салымнар, жыемнар һәм башка түләүләр суммаларын кире кайтару (зачет, төгәлләштерү) өчен кирәкле чараларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентлар суммаларын һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентларны, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирле бюджетның бердәм счетыннан жирле бюджетның бердәм счетыннан күчерү;
- бюджет керемнәрен исәпкә алу һәм тиешле бюджет керемнәре турында хисап төзү.

26 Статъя. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтөлеше

Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтөлешен күздә тотта:

- Бюджет йөкләмэләрен кабул итү;
- акчалата йөкләмэләрне раслау;
- акчалата йөкләмэләрне түләүне санкцияләү;
- акчалата йөкләмэләрнең үтөлешен раслау.

Башкару бюджет язмасы нигезендә оештырыла.

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) бюджет язмалары районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән тәртиптән чыгып һәм жыелма бюджет язмасы белән расланган һәм районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан расланган бюджет йөкләмэләре лимитлары нигезендә төзелә.

Чыгымнар буенча бюджет язмасы күрсәткечләре Чираттагы финанс елы башланганчы ведомство карамагындагы бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләргә житкерелә.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең) чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләрне жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәртү рөхсәт ителми.

Бюджет акчаларын баш бүлүче тарафыннан билгеләнгән тәртип нигезендә, бюджет язмасы күләменнән чыгып, бюджет учреждениесе сметасы төзелә, раслана һәм алып барыла. Бюджет сметасы күрсәткечләре тиешле төркемнәрнең (статьяларның) статьялары (ярдәмче статьялары) кодлары буенча житкерелгән бюджет йөкләмэләре лимитлары чикләрендә операцияләрне классификацияләү кодлары буенча жентекләп өйрәнеләргә мөмкин.

Район финанс-бюджет палатасы тарафыннан чыгымнар буенча бюджетны үтәүне оештырганда билгеләнгән очракта һәм тәртиптә агымдагы финанс елының тиешле чорында бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә, бүлүчеләргә һәм алучыларга түләүнең иң чик күләмен (финанслауның иң чик күләмнәре) раслау һәм житкерү күздә тотылырга мөмкин.

Жирлек бюджетын үтәгәндә бюджет турындагы карар белән расланган керемнәрнең гомуми күләменнән тыш фактта алынган керемнәр, агымдагы елга бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, муниципаль бурычны түлөүгә, шулай ук аларны үтәү өчен Россия Федерациясе Бюджет Кодексының 217 статьясындагы 3 пункттында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, муниципаль берәмлекнең гавами норматив йөкләмэләрен үтәүгә финанс-бюджет палатасы тарафыннан жибәрелә ала.

Бюджетны үтәгәндә жирлек бюджеты турындагы карар белән расланган керемнәрдән тыш фактта алынган субсидияләр һәм субвенцияләр, агымдагы елга жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертмичә, чыгымнарны арттыруга юнәлдерелә.

башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм район Советына, Контроль-хисап палатасына жиберелә.

28 Статъя. Хисап Бирү, тикшерү һәм раслау

Жирлекнең бюджет хисаплылыгы еллык булып тора. Жирлекнең бюджет хисаплылыгы бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының жыелма бюджет хисаплылыгы нигезендә Башкарма комитет тарафыннан төзелә.

Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап жирлек Советы карары белән расланырга тиеш.

Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап, аны жирлек Советына тапшырганчы, тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисаплылыгын тышкы яктан тикшерүне һәм жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләүне үз эченә ала.

Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, район Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарыла.

Авыл жирлеге Советы мөрәжәгәте буенча жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү районның Контроль-хисап органы тарафыннан башкарылырга мөмкин.

Авыл жирлеге башкарма комитеты, аңа бәяләмә эзерләү өчен, агымдагы финанс елының 1 апреленнән дә соңга калмыйча, жирлек бюджетының үтәлеше турында хисап бирә. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләү 1 айдан да артмаган вакытка, бюджет акчаларының баш администраторларының еллык бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерү күрсәткечләре нигезендә башкарыла.

Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан тапшырыла.

Ел саен, агымдагы финанс елының 1 маеннан да соңга калмыйча, авыл жирлеге башкарма комитеты, хисап финанс елы өчен жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапны, жирлек бюджеты үтәлеше турында башка бюджет хисаплылыгын, жирлек бюджеты үтәлеше турында бюджет хисаплылыгын һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документларны кушып, жирлек советына тапшыра.

Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижәләре буенча жирлек Советы жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны раслау яки кире кагу турында Карар кабул итә.

Жирлек Советы тарафыннан жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап кире кагылган очракта, ул мәгълүматларны дөрөс яки тулы булмаган чагылдыру фактларын бетерү һәм 1 айдан артмаган срокта кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карар белән, жирлек бюджеты керемнәренен, чыгымнарының һәм дефицитының (профицитының) гомуми суммасы күрсәтелеп, хисап финанс елы өчен жирлек бюджеты үтөлеше турында хисап раслана.

Хисап финанс елында жирлек бюджеты үтөлеше турында жирлек Советы карарына аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

жирлек бюджетының керемнәре, бюджетлар керемнәрен классификацияләү кодлары буенча;

жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча жирлек бюджеты чыгымнары;

бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча жирлек бюджеты чыгымнары;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары.

VI кисәк. Муниципаль финанс контроле

29 Статъя. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручы органнар

Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә тышкы муниципаль финанс контроле районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарыла.

Районның финанс-бюджет палатасы бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә Эчке муниципаль финанс контролен башкара.

Муниципаль финанс тикшерүе органнарының бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.